

Orgulje na području Dubrovačke biskupije

Božidar Grga, Šibenik

Kuna, crkva Velike Gospe

Kategorija: recentne orgulje.

Smještaj: na pjevalištu.

Veličina: male jednomanualne orgulje.

Graditelj: njemačka radionica »Gebrüder Rieger« (Jägerndorf).

Vrijeme gradnje: vjerojatno početak 20. stoljeća.

Stupanj izvornosti: visok.

Stanje: cjelovite, djelomice u uporabi.

Zadnji uviđaj: 27. siječnja 1975. god.

Dispozicija: Orgulje imaju manual opsega C-f², pedal opsega C-d¹ i ukupno 6 reg.

1. Subbass 16' (pedal),
2. Principal 8',
3. Gedeckt 8',
4. Salicional 8',
5. Octav 4',
6. Dolce 4'.

Prijenos je pneumatski. Orgulje su namijenjene isključivo bogoslužju.

Spojevi: Pedalcoppel.

Kolektivi: F.

Lopud, crkva Gospe od Šunja

Kategorija: starije povijesne orgulje.

Smještaj: na pjevalištu.

Tip: mletačko-dalmatinski.

Koncepcija: renesansne.

Veličina: standardne za doba renesanse.

Graditelj: neznan.

Vrijeme gradnje: 16. stoljeće, neznatno izmijenjene u 17. stoljeću.

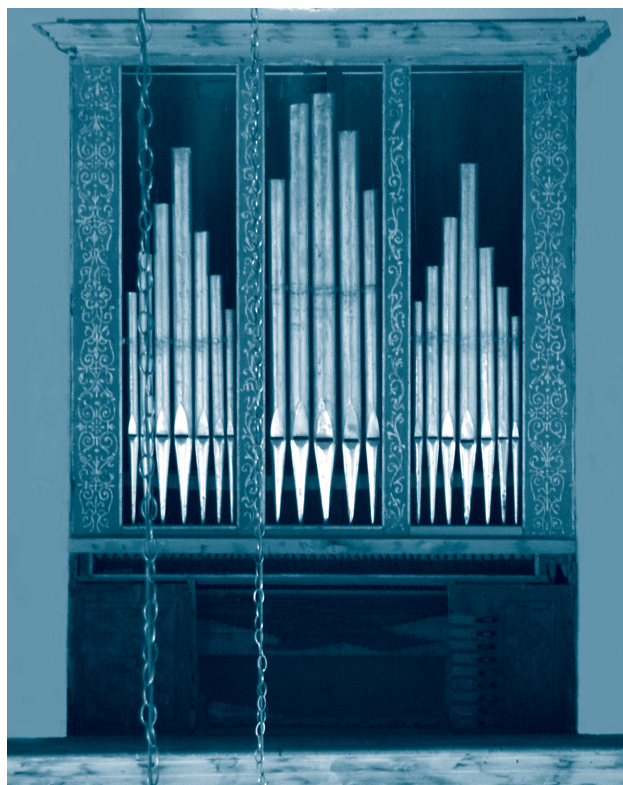
Stupanj izvornosti: vrlo visok.

Posebnost: sve je vrlo interesantno, neobično i jedinstveno, bez ičega sličnog u Hrvatskoj.

Stanje: orgulje su gotovo cjelovite, djelomice oštećene i izvan uporabe oko jednog stoljeća.

Zadnji uviđaj: u kolovozu 2002. god., radi proučavanja. Podaci su u Ministarstvu kulture.

Na pjevalištu lopudske crkve Gospe od Šunja su najstarije sačuvane orgulje u Hrvatskoj. Iako im za sada ne znamo graditelja, njihove značajke upućuju na daleko XVI. stoljeće. Po svemu sudeći u Lopud su donesene iz neke druge, možda dubrovačke crkve.

Dispozicija: Izvorno, orgulje su bile šesterostopne, s najvećom sviralom F od šest stopa. Povećane su u 17. stoljeću, pa danas imaju jedan manual (C-f³ s pokraćenom velikom oktavom), ovješeni pedal od osam tipaka (C-H), bez pedálnih svirala i devet registara:

1. Principale,
2. Ottava,
3. Quinta decima,
4. Decima nona,
5. Vigesima seconda,
6. Vigesima sesta,
7. Vigesima nona,
8. Flauto in XII,
9. Voce umana (od d¹).

Prijenos je mehanički, ovješeni.

Prepravljene su u XVII. stoljeću na način da je zadržano sve osim zračnice (s rasterom), koja je zamijenjena novom, povećanom za tri tona: C, D i E. Potrebno je naglasiti da je sačuvan skoro u cijelosti izvorni fonički fundus, a sačuvani su i sljedeći izvorni elementi: kućište, žablji mjevovi, zračni kanali, kožni raster i vjerojatno manualna klavijatura s registarskim i svirnim prijenosom.

Orgulje su vjerojatno cijelo stoljeće izvan uporabe. Temeljito su proučene 2002. godine. Vrlo su interesantne za proučavanje, kako našima, tako i inozemnim organolozima, posebice Talijanima. Sigurno je da će njihova obnova biti veliki događaj i izazov za naše i europske stručnjake.

Preporuka: Ove orgulje treba zaštititi i restaurirati na način da se sačuva sve zatečeno, odnosno da se restauriraju uz poštivanje intervencije iz 17. stoljeće (C, a ne F instrument).

Lumbarda, crkva sv. Roka

Kategorija: recentne orgulje.

Smještaj: na pjevalištu.

Veličina: male jednomanalne orgulje.

Graditelj: njemačka radionica »Gebrüder Rieger«, op. 1420 (Jägerndorf).

Vrijeme gradnje: 1907. god.

Stupanj izvornosti: visok.

Stanje: cjelovite, u uporabi.

Zadnji uviđaj: 27. siječnja 1975. god.

Dispozicija: Orgulje imaju manual opsega C-f³, pedal opsega C-d¹ i ukupno šest registara.

1. Subbass 16' (pedal),
2. Principal 8',
3. Salicional 8',
4. Gedeckt 8',
5. Octav 4',
6. Dolce 4'.

Prijenos je pneumatski.

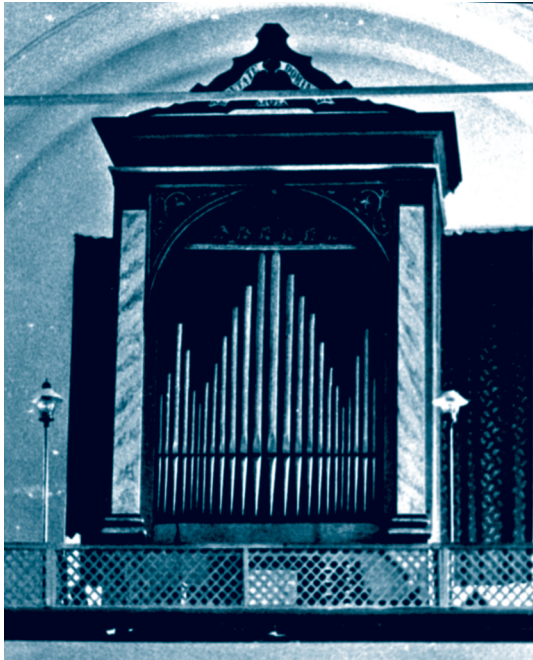
Spojevi: Pedalcoppel, Octavcoppel.

Kolektivi: F.

Mogućnosti instrumenta: Orgulje su namijenjene isključivo bogoslužju.

Godine 1993. obnovio ih je orguljar, dominikanac o. Gabriel Posavec.

Dispozicija

Ripieno

1. Principale 16' bassi (od c⁰),
2. Principale 16' soprani,
3. Principale 8' bassi,
4. Principale 8' soprani,
5. Ottava bassi,
6. Ottava soprani,
7. Duodecima bassi (2 2/3'),
8. Duodecima soprani (2 2/3'),
9. Quintadecima 2',
10. Decima nona 1 1/3',
11. Vigesima seconda 1',
12. Vigesima sesta 2/3',
13. Mistura 2 file,
14. Contrabassi 16' (pedal),

Registri da concerto

15. Fagotto 8' bassi,
16. Corno inglese 8' soprani,
17. Viola 4',
18. Gamba 8',
19. Flauto reale 8' soprani,
20. Piccolo 2',
21. Flauto in XII soprani,
22. Flauto amabile 8',
23. Voce umana soprani.

Orebić, crkva Pomoćnice kršćana

Kategorija: mlađe povijesne orgulje.

Smještaj: na pjevalištu crkve.

Tip: talijanski romantizam kombiniran s baroknom dispozicijom.

Veličina: velike jednomanualne orgulje.

Graditelj: talijanska radionica Tita Tonolija (Brescia)

Vrijeme gradnje: god. 1884. – 1886.

Stupanj izvornosti: vrlo visok.

Posebnost: kućište je jeftina improvizacija, napravljeno nakon preseljenja orgulja.

Stanje: djelomice u uporabi.

Zadnji uviđaj: 19. prosinca 1975. god., kontakt telefonom 26. 08. 06.

Dispozicija: U crkvi Pomoćnice kršćana u Orebiću su još jedne sačuvane orgulje talijanske radionice Tita Tonolija (Brescia), vrlo zanimljive dispozicije. Imaju jedan manual opsega C-g³, pedal C-fis⁰ i ukupno 23 registra

Prijenos je mehanički, ovješten.

Spojevi: stalni spoj manual-pedal, oktavni spoj u sopranu *Terza mano*.

Kolektivi: dvije stalne kombinacije i *Tira tutti*.

Pomagala: *Terza mano*, *tremolo*, *Tira tutti*, dvije fiksne kombinacije.

Fonički fundus podijeljen je na **ripieno** (značajka talijanskog baroka) i registre **da concerto**, koji su dijelom barokni (*Flauto in XII* i *Voce umana*), a dijelom u duhu talijanskog romantizma.

Mogućnosti instrumenta: Gore navedena registarska paleta je znatno atraktivnija od one u orguljama iste radionice kod dubrovačkih isusovaca. Kad se ove orgulje restauriraju, na njima će biti moguće održavati koncerte barokne glazbe i glazbu talijanskih autora iz 19. stoljeća.

Orebić, franjevačka crkva Uznesenja Marijina

Kategorija: recentne orgulje.

Smještaj: na koru.

Veličina: male jednomanualne orgulje.

Graditelj: njemačka radionica »Gebrüder Rieger« op. 1595 (Jägerndorf).

Vrijeme gradnje: 1910. god.

Stupanj izvornosti: visok.

Stanje: pri zadnjem obilasku su bile cjelovite i djelomice u uporabi.

Zadnji uviđaj: 29. siječnja 1975. god.

Dispozicija: Orgulje imaju manual opsega C-f³, pedal opsega C-d¹ i ukupno sedam registara.

1. Subbass 16' (pedal),
2. Principal 8',
3. Salicional 8',
4. Coperte 8',
5. Ottava 4',
6. Dolce 4',
7. Ripieno 3 file.

Prijenos je pneumatski.

Spojevi: *Pedalcoppel*.

Kolektivi: P, MF, F.

Mogućnosti instrumenta: orgulje su namijenjene isključivo bogoslužju.

Rožat, crkva Pohodenja Marijina

Kategorija: recentne orgulje.

Smještaj: na koru.

Veličina: srednje jednomanalne orgulje.

Graditelj: njemačka radionica »Gebrüder Rieger« op. 1068 (Jägerndorf).

Vrijeme gradnje: sam početak 20. stoljeća.

Stanje: pri zadnjem obilasku bile su u uporabi.

Zadnji uviđaj: 11. srpnja 1975. god.

Dispozicija: Orgulje imaju manual opsega C-f³, pedal opsega C-d¹ i 10 registara:

Prijenos je pneumatski.

Spojevi: Pedalcoppel, super octav.

Kolektivi: MF, F.

Pomagala: crescendo valjak.

Mogućnosti instrumenta: Orgulje su namijenjene bogoslužju i skromnijem koncertiranju.

Slano, franjevačka crkva Sv. Jeronima

Kategorija: mlađe povijesne.

Smještaj: na koru.

Veličina: male jednomanalne orgulje.

Konceptcija: liturgijske.

Graditelj: njemačka radionica »Gebrüder Rieger« op. 609 (Jägerndorf).

Vrijeme gradnje: 1897. god.

Stanje: izvan uporabe, cjelovite, zapuštene i dijelom devastirane u Domovinskom ratu.

Zadnji uviđaj: 11. srpnja 1975. godine.

Dispozicija:

Orgulje imaju manual opsega C-f³, pedal opsega C-d¹ i ukupno šest registara:

1. Subbass 16',
2. Principal 8',
3. Gedeckt 8',
4. Salicional 8',
5. Dolce 4',
6. Oktav 4'.

Prijenos je mehanički.

Spojevi: Pedalcoppel.

Kolektivi: F.

Mogućnosti instrumenta: orgulje su namijenjene isključivo bogoslužju.

Dispozicija

Manual

1. Principal 8',
2. Burdon 16',
3. Gamba 8' (registar uklonjen),
4. Salicional 8',
5. Gedeckt 8',
6. Octav 4'
7. Dolce 4',
8. Rauschquinte (2-fach),

Pedal

9. Subbass 16',
10. Cellobass 8'.

Smokvica, crkva Očišćenja Marijina

Kategorija: mlađi povijesni pozitiv (male orgulje s osnovom manjom od 8').

Smještaj: na pjevalištu.

Tip: mletačko-dalmatinski.

Koncepcija: liturgijski pozitiv.

Veličina: srednje velik pozitiv.

Graditelj: talijanska Bazzanijeva radionica (Venecija).

Vrijeme gradnje: 1883. god.

Stupanj izvornosti: vrlo visok.

Posebnost: kućište je ormar s dvjema vratnicama.

Stanje: izvan uporabe, cjelovit ali zapušten.

Zadnji uviđaj: 28. siječnja 1975. god.

Dispozicija: Pozitiv ima manual opsega C-F³, pedal opsega C-H i ukupno pet registara:

1. Principale 4',
2. Ottava 2',
3. Ottavino soprani 2',
4. (?) 4' (matalna poklopljenica),
5. Bassi 8' (pedal).

Prijenos je mehanički, ovješten.

Spojevi: manual je stalno spojen na pedal. Pozitivi su se gradili u razdoblju baroka kao pomoćni instrumenti za uvježbavanje pjevača, te kao osnovni instrumenti u manjim crkvama i samostanima. U Dalmaciji su samo dva sačuvana pozitiva: ovaj u Smokvici i jedan barokni u crkvi sv. Luce u Šibeniku (benediktinke).

Mogućnosti instrumenta: Pozitiv je pogodan za liturgijske potrebe i izvedbu koncertne literature pisane za manje vokalne i instrumentalne sastave.

Vela Luka, crkva sv. Josipa

Orgulje: mlađe povijesne orgulje.

Tip: mletačko-dalmatinski.

Koncepcije: talijanski romantizam.

Veličina: veće osmerostopne.

Graditelj: talijanska Bazzanijeva radionica (Venecija).

Vrijeme gradnje: 1889. god.

Stupanj izvornosti: dosta visok.

Stanje: u uporabi, godine 1997. restaurirao ih je Tihomil Horvat.

Dispozicija: Orgulje imaju jedan manual opsega C-F³, pedal opsega C-d¹ i 17 izvornih registara.

Prijenos je mehanički, ovješten.

Spojevi: oktavni spoj u manualu (*Terza mano*)

Mogućnosti instrumenta: Ove orgulje mogu udovoljiti svim zahtjevima bogoslužja, ali na njima je moguće održavanje koncerata talijanskih skladatelja literature nastale u drugoj polovini 18. i u 19. stoljeću.

Preporuka: Nakon Majdakova zahvata 1963. godine, orgulje su u osnovnoj supstanci izvorne (zračnice i fonički fundus). Od do sada evidentiranih 17 orgulja, koliko su ih Bazzani kroz XIX. stoljeće sagradili na našoj jadranskoj obali, sačuvano ih je šest. Velolučki instrument je značajan radi svoje veličine i visoka stupnja izvornosti. Obavezno ga treba zaštititi i sačuvati.

Dispozicija

Ripieno

1. Principale bassi,
2. Principale soprani,
3. Ottava,
4. Quintadecima,
5. Decima nona,
6. Vigesima seconda,
7. Vigesima sesta,
8. Vigesima nona,
9. Contrabassi,
10. Ottava di CTB,

Registri da concerto

11. Unda maris (c⁰-fis⁰ drvene svir.),
12. Flauto in ottava,
13. Viola di gamba 4',
14. Ottavino bassi,
15. Ottavino soprani,
16. Trombe 8' bassi,
17. Trombe 8' soprani,
18. Gamba 8' (dodano kasnije).